

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 30. septembar 2024. godine
Br. Ref.: RK 2540/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI76/24

Podnositelj

Dukagjin Haxhijaha

Ocenu ustavnosti presude Pml. br. 83/2024
od 6. marta 2024. godine Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnositelj zahteva

- Zahtev je podneo Dukagjin Haxhijaha iz Prištine, koga zastupa Lendita Keqekolla Gashi, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnositelj zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava ustavnost presude [Pml. br. 83/2024] od 6. marta 2024. godine Vrhovnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), u vezi sa presudom [P. br. 819/2019] od 18. aprila 2023. godine Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) i presudom [PAL. br. 888/2023] od 23. oktobra 2023. godine Apelacionog suda.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude [Pml. br. 83/2024] od 6. marta 2024. godine Vrhovnog suda, kojom podnositac zahteva navodi da su mu povređena prava zagarantovana članovima: 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava], 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog суда Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. marta 2024. godine, podnositac je podneo zahtev Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 3. aprila 2024 godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR.KI76/24], imenovala sudiju Remziju Istrefi Peci za sudiju izvestioca i odlukom [KSH.KI76/24] imenovala članove Veća za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban (članovi).
7. Dana 24. aprila 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog datuma, kopija zahteva je dostavljena Vrhovnom суду.
8. Dana 4. septembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Iz spisa predmeta proizilazi da je Okružno tužilaštvo u Prištini 23. marta 2006. godine podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva zbog krivičnog dela „Ugrožavanje javnog saobraćaja“ iz člana 297, stav 5 u vezi stavom 3 Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK). Osnovni sud je 25. novembra 2016. godine presudom [P. br. 3728/2013] podnosioca zahteva oglasio krivim i osudio ga na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 1 (jedne) godine i (6) šest meseci. Apelacioni sud je rešenjem [PA1. br. 108/2017] od 7. marta 2017. godine usvojio žalbu podnosioca zahteva i vratio predmet na presuđivanje. U ponovljenom postupku, 24. avgusta 2018. godine, Osnovni sud je presudom [P. br. 1566/2017] oglasio podnosioca zahteva krivim i osudio ga na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest)

meseci. Dana 21. februara 2019. godine, Apelacioni sud je rešenjem [PA1. br. 1326/18] usvojio žalbu podnosioca zahteva i vratio predmet na presuđivanje.

10. Dana 18. aprila 2023. godine, Osnovni sud je presudom [P. br. 819/19] oglasio podnosioca zahteva krivim zbog krivičnog dela „Ugrožavanje javnog saobraćaja“ iz člana 297 stav 5 u vezi sa stavom 3 PKZK-a i osudio ga na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 1 (jedne) godine. U tom slučaju, Osnovni sud je obrazložio da je podnositelj zahteva, vozeći vozilo preko dozvoljene brzine na području gde se nezgoda dogodila, izgubio kontrolu nad vozilom i udario u električni stub. U njegovom automobilu su bili V.M. i K.H. koji su uspeli da pobegnu od požara koji je zahvatilo vozilo, dok žrtva Z.H. nije uspela da izđe iz vozila i poginula je u požaru. Osnovni sud je ocenio da je saobraćajno veštačenje pokazalo da je uzrok nezgode vila veća brzina vožnje od dozvoljene prema pravilima saobraćaja: 71,6 km/h na mestu gde je bilo dozvoljeno samo 60 km/h. Osnovni sud je takođe naveo da je, prema medicinsko-pravnom veštačenju, kihanje podnosioca zahteva tokom vožnje moglo da bude uzrok nezgode, međutim da je brzina kretanja bila u skladu sa utvrđenim normama, onda podnositelj zahteva ne bi izgubio kontrolu nad vozilom i u slučaju nezgode posledice bi bile znatno manje.
11. Podnositelj zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda, tvrdeći da izvedeni dokazi nisu pravilno ocenjeni. Podnositelj zahteva je istakao da je kijanje uzrok nezgode, što je utvrđeno i nalazom medicinsko-pravnog veštačenja i saobraćajnog veštačenja, ali Osnovni sud nije uzeo u obzir ova veštačenja i nije ih pravilno ocenio.
12. Dana 23. oktobra 2023. godine, Apelacioni sud je presudom [PA1. br. 888/2023] odbio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je ocenio da je saobraćajnim veštačenjem utvrđeno da je uzrok nezgode bila veća brzina vozila od dozvoljene na području gde se nezgoda dogodila; da je vožnja bila u dozvoljenim granicama onda čak i da se kijanje desi, kontrola nad upravljanjem vozilom ne bi bila izgubljena. Pored toga, skica Policije na licu mesta je pokazala da nije bilo tragova kočenja vozila, već samo cik-cak kretanja vozila iz jedne trake u drugu sve dok nije udarilo u električni stub i vozilo se zapalilo. Apelacioni sud je ocenio da je svedok K.H., neposredno nakon udesa 2005. godine, u policijskoj stanici, izjavio da je podnositelj zahteva izgubio kontrolu nad upravljanjem vozilom i udario u električni stub; posle 11 godina, na sednici suda 2016. godine, isti svedok je prvi put naveo kijanje kao uzrok nesreće, ali tako nešto nije bilo pouzdano zbog dugog vremena koje je prošlo i promene iskaza. Drugi svedok koji je bio u vozilu na dan udesa, V.M., takođe je izjavio da je podnositelj zahteva u vreme udesa vozio cik-cak i da je udario u električni stub koji je razdvajao dve trake na putu gde se nesreća dogodila.
13. Podnositelj zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, sa tvrdnjom da nižestepeni sudovi nisu uzeli u obzir veštačenje dato u sudskom postupku i da kijanje podnosioca zahteva u toku vožnje nisu cenili kao prirodan proces koji se ne može predvideti u kom trenutku će se desiti, kao glavne dokaze u ovom slučaju.
14. Dana 6. marta 2024. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 83/2024] odbio zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva i potvrdio presude nižestepenih sudova. Prvo, Vrhovni sud je ocenio da svedoci koji su bili u vozilu u vreme udesa nisu spomenuli pitanje kijanja podnosioca zahteva kao uzrok nesreće. Drugo, saobraćajno veštačenje je pokazalo da je podnositelj zahteva vozio vozilo većom brzinom od dozvoljene i da je izgubio kontrolu nad smerom kretanja vozila; divlje je manevrisao volanom i prešao u drugu traku udarivši u električni stub. Treće, medicinsko-pravno veštačenje je analiziralo proces kihanja, navodeći ga kao mogući uzrok nesreće, ali nije

utvrdilo da je u ovom konkretnom slučaju kihanje podnosioca zahteva bilo uzrok nesreće. Vrhovni sud je naglasio da je ocenjivanje dokaza prvenstveno odgovornost prvostepenih sudova, a u nekim slučajevima i drugostepenih sudova; a u konkretnom slučaju sudovi nižih stepena su dali održive ocene u vezi sa izvedenim dokazima.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnositelj zahteva navodi da su odluke redovnih sudova u suprotnosti sa članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 54. [Sudska zaštita prava] i 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava.

Navod o povredi člana 31. Ustava

(i) Što se tiče obrazloženja odluke

16. Podnositelj zahteva tvrdi da Apelacioni sud nije dao dovoljno i adekvatno obrazloženje kada je odbio njegovu žalbu na presudu Osnovnog suda. Prema njemu, Apelacioni sud nije posvetio dovoljno pažnje utvrđivanju glavnih činjenica potkrepljenih zakonom. Podnositelj zahteva ističe da „*obrazloženje odluke mora nužno da ispunjava osnovne kriterijume i da nema tako ozbiljne nedostatke koji narušavaju standard obrazložene sudske odluke i nedostatak razloga u vezi sa odlučnim činjenicama*“.
17. Podnositelj zahteva naglašava da je obrazloženje odluke deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Obrazloženje odluke znači da su sudovi dužni da obrazlože sve tačke svojih odluka i da na jasan način daju odgovore na navode strana.
18. Podnositelj zahteva navodi da je presuda Apelacionog suda, kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva, u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

(ii) Što se tiče ocene dokaza

19. Podnositelj zahteva tvrdi da „*nižestepeni sudovi uopšte nisu ocenjivali veštačenje i mišljenja veštaka, a posebno nisu cenili osnovnu činjenicu kijanje, koje je prirodan proces i ne može se predvideti u kom trenutku se može desiti i takođe se ne može kontrolisati čak ni kada vozač upravlja vozilom. Dakle, sudovi nisu uzeli u obzir ovu činjenicu, koja je u ovom slučaju najvažniji dokaz za donošenje pravične i meritorne i takođe obrazložene odluke*“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
 2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- [...]*

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalaže interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.

POGLAVLJE XXVI: KRIVIČNA DELA PROTIV SIGURNOSTI U JAVNOM SAOBRAĆAJU

Član 297 UGROŽAVANJE JAVNOG SAOBRAĆAJA

2. Ko god prekrši zakon o javnom saobraćaju i ugrozi javni saobraćaj, život ljudi ili imovinu u većem obimu i na ovaj način prouzrokuje lake telesne povrede nekom licu ili materijalnu štetu koja prelazi 1000 evra biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do pet godina.

3. [...]

4. Kad je krivično delo opisano u stavu 1 ili 2 ovog Člana izvršeno iz nehata, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do dve godine.

5. [...]

6. Kad krivično delo opisano u stavu 3 ovog Člana doveđe do teške telesne povrede ili do znatne materijalne štete izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina, a kad takvo krivično delo doveđe do smrti jednog ili više lica, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od jedne do osam godina.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Sud prvo ocenjuje da li je podnositelj zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom.
21. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava u vezi sa stavom 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnеле sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

22. Sud u nastavku razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47. i 48. Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48

(Tačnost podneska)

„Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretni akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori”.

Član 49

(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositelj primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta ...”.

23. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnositelj zahteva ovlašćena strana u smislu člana 113. Ustava; podnositelj zahteva osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Pml. br. 83/2024] od 6. marta 2024. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona; naglasio je prava zagarantovana Ustavom za koja navodi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona, i podneo je zahtev u roku od 4 (četiri) meseca kao što je propisano u članu 49. Zakona.
24. Pored toga, Sud razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u podstavu (2) pravila 34 [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika, koje propisuje:

Pravilo 34

(Kriterijumi prihvatljivosti)

(2) “Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnositelj/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrePIO/la svoju tverdnju”.

[...]

25. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglašiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“, kada se ispuni jedan od dva sledeća karakteristična uslova: a) kada podnositelj zahteva jednostavno citira jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one povređene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta sasvim očigledna povreda Ustava i EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a: [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe: [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnositelj zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (npr. ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odredi drugačije (vidi, slučaj Suda: [KI166/20](#), podnositelj zahteva: *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a [Kemmache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24.

novembra 1994. godine, kategorija (i), *Juta Mentzen protiv Litvanije*, br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukraine*, predstavka br. 4241/03, kategorija (iii).

26. Sud ističe da je glavna tvrdnja podnosioca zahteva povreda člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u pogledu obrazloženja sudske odluke i ocene dokaza. Podnositelj zahteva je pomenuo i članove 32. i 54. Ustava, ali ih je samo citirao, ne postavljujući bilo kakva konkretna pitanja i povezujući ih sa svojom osnovnom tvrdnjom. Stoga će se Sud baviti samo glavnim tvrdnjama podnosioca zahteva u pogledu obrazloženja odluke i ocene dokaza.
27. Sud ističe da podnositelj zahteva osporava presudu [Pml. br. 83/2024] od 6. marta 2024. godine Vrhovnog suda, navodeći povredu prava, jer se presuda Vrhovnog suda Kosova nije bavila povredama koje su se desile u postupku pred Apelacionim sudom. U tom smislu, glavni navodi podnosioca zahteva su povezani sa presudom [PAL. br. 888/2023] od 23. oktobra 2023. godine Apelacionog suda u vezi sa neobrazloženjem sudske odluke i neocenjivanjem dokaza koje je on izneo.

Navod o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

28. Podnositelj zahteva navodi da presuda [PAL. br. 888/23] od 23. oktobra 2023. godine Apelacionog suda ne pruža dovoljno i adekvatno obrazloženje prema ustavnim standardima i da redovni sudovi nisu pravilno ocenili dokaze, odnosno izveštaje veštačenja koji su išli u njegovu korist.
 - (i) *Što se tiče obrazloženja odluka*
29. Podnositelj zahteva navodi da Apelacioni sud nije pružio dovoljno obrazloženje – kada je odlučio da odbije njegovu žalbu na presudu Osnovnog suda. S tim u vezi, navod podnosioca zahteva se (i) odnosi i citira sadržaj člana 31, (ii) odnosi na sudske praksu Suda i ESLJP-a, i (iii) navodi da se u konkretnom slučaju, ne obrazloženjem sudske odluke krši član 53. Ustava. Shodno tome, prema podnosiocu zahteva, “gore navedene zakonske greške u rešenju Apelacionog suda ozbiljno krše ustavno pravo na pravično suđenje zagarantovano članom 31. Ustava Kosova i članom 6 stava 1 EKLJP-a”.
30. Sud prvo ponavlja da redovni sudovi imaju obavezu da dostave dovoljna obrazloženja za svoje odluke. Obrazložene sudske odluke pokazuju stranama da je njihov slučaj zaista razmotren. Uprkos činjenici da redovni sudovi imaju određenu slobodu procene u pogledu izbora argumenata i odluke o prihvatljivosti dokaza, oni su dužni da obrazlože sve odluke (vidi slučajeve Suda: *KI137/23*, podnositelj zahteva: *Naim Berisha*, presuda od 18. januara 2024. godine, st. 48-58; *KI230/19*, podnositelj zahteva: *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, st. 135-138).
31. Sud ponavlja da obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i da se mora odrediti u skladu sa okolnostima konkretnog slučaja. Glavni argumenti strana koji mogu biti odlučni za ishod sudske odluke moraju biti razmotreni i obrazloženi (vidi slučaj Suda: *KI148/21*, podnositelj zahteva: *Fatos Dervishaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 31. marta 2022. godine, st. 44-47; slučaj ESLJP-a: *Ayghan Akhundov protiv Azerbejdžana*, br. 43467/06, presuda od 1. juna 2023. godine, st. 86-87; *Buzescu protiv Rumunije*, br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine, st. 67).
32. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnositelj zahteva oglašen krivim od strane Osnovnog suda za krivično delo „Ugrožavanje javnog saobraćaja“ prema PKZK-u i osuđen na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 1 (jedne) godine. Osnovni sud je

obrazložio da se podnositac zahteva, vozeći vozilo preko dozvoljene brzine, sudario sa električnim stubom i od posledica udesa je preminula žrtva Z.H. koju je zahvatio požar.

33. Podnositac zahteva je izneo tvrdnju da je tokom upravljanja vozilom kijao i kao rezultat toga izgubio kontrolu nad vozilom. Odbrana je tvrdila da je proces kihanja prirodan i nekontrolisan proces, te da nije postojala krivična odgovornost podnositoca zahteva.
34. U vezi sa ovim navodom, Sud primećuje da je Osnovni sud u presudi [P. br. 819/19] od 18. aprila 2023. godine obrazložio da je saobraćajnim veštačenjem utvrđeno da je uzrok nezgode u konkretnom slučaju brzina upravljanja vozilom: podnositac zahteva se u trenutku upravljanja vozilom kretao brzinom od 71,6 km/h, na području gde je ograničenje brzine bilo samo 60,0 km/h. To je izazvalo sudaranje vozila sa električnim stubom i izazvalo udes u kome je život izgubila žrtva Z.H. zbog požara koji je zahvatio vozilo. Osnovni sud je naglasio da je medicinsko-pravno veštačenje pokazalo da kijanje može uticati na uzrok nezgode, ali u konkretnom slučaju tako nešto nije dokazano. Medicinsko-pravno veštačenje se nije bavilo činjenicom da je podnositac zahteva kihnuo u toku vožnje i prouzrokovao nezgodu, već analizom da li je kijanje kao pojava mogla biti uzrok nezgode. Osnovni sud je ocenio da čak i da je nezgoda izazvana kijanjem podnositoca zahteva, da se vozilom kretalo dozvoljenom brzinom, posledice bi bile mnogo manje i ne bi se izgubila kontrola nad vozilom.
35. Apelacioni sud je u presudi [PAL. br. 888/23] od 23. oktobra 2023. godine obrazložio da je medicinsko-pravnim veštačenjem utvrđeno da je kijanje obično praćeno trenutnim odsustvom i zatvaranjem očiju na veoma kratko vreme, ali da se vozi dozvoljenom brzinom i prema uslovima na putu, čak i da je došlo do kihanja, kontrola nad vozilom se ne bi izgubila, a posledice bi bile mnogo manje. Apelacioni sud je takođe naglasio da je iz zapisnika sačinjenog na licu mesta i skice Policije Kosova vidljivo da podnositac zahteva nije kočio vozilo, ali su pronađeni tragovi cik-cak kretanja sve dok nije udario u električni stub. Pored toga, dva svedoka koji su bili u vozilu u vreme nesreće i uspeli da pobegnu, u svojim svedočenjima nisu naveli da je podnositac zahteva kihnuo dok je upravljao vozilom. Jedan od njih je posle mnogo godina promenio iskaz dat u policijskoj stanici nakon nesreće i naveo da je podnositac zahteva kihnuo. Međutim, redovni sudovi nisu ocenili verodostojnost njegovog svedočenja zbog promene iskaza i odlučili su da uzmu u obzir njegovu prvobitnu izjavu, koja se može smatrati razumnom.
36. Na osnovu gore navedenog, Sud naglašava da su redovni sudovi dali dovoljno razloga u pogledu uzroka nesreće i krivične odgovornosti podnositoca zahteva; i ispunili svoju obavezu da obrazlažu odluku u skladu sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
37. Sud smatra da tvrdnje podnositoca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u pogledu neobrazloženosti sudske odluke, spadaju u navode sa „*odsustvom očigledne ili evidentne povrede*“, pa se stoga proglašavaju očigledno neosnovanim, na osnovu pravila 34 (2) Poslovnika.

(ii) Što se tiče ocene dokaza

38. Podnositac zahteva navodi da redovni sudovi nisu pravično ocenili dokaze, odnosno izveštaje veštačenja – koji su pokazali da je uzrok nesreće bilo kijanje tokom vožnje vozila, međutim, redovni sudovi ih nisu uzeli u obzir.

39. Sud ponavlja da je pitanje izvođenja dokaza, prihvatljivosti i ocene deo nadležnosti redovnih sudova. Sud ne može da oceni da li su izvedeni dokazi bili dovoljni da se podnosioci zahteva oglase krivim (vidi slučaj Suda: KI92/23, podnositeljka zahteva: Mimoza Pajaziti, rešenje o neprihvatljivosti od 31. januara 2024. godine, st. 43-45). Sud ponavlja da je u vezi sa izvođenjem dokaza važno da li je način na koji su dokazi prikupljeni u celini bio uredan. Takođe, važno je da li je podnositelj imao mogućnost da ospori zakonitost dokaza i podnese prigovore na njihovo korišćenje. Prema ESLJP-u, treba videti da li je određeni dokaz bio presudan za ishod krivičnog procesa (vidi slučaj Suda: KI122/19, podnositelj zahteva: F.M., rešenje o neprihvatljivosti od 9. jula 2020. godine, st. 66-69). Sud ponavlja da redovni sudovi uživaju diskreciono pravo u pogledu toga koje argumente i dokaze prihvataju i kojima poklanjaju veru, u odnosu na druge dokaze. Međutim, za tako nešto moraju dati svoje razloge (vidi slučaj Suda: KI34/18, podnositelj zahteva: Albert Berisha, rešenje o neprihvatljivosti od 23. maja 2018. godine, st. 50-51).
40. Sud primećuje da je sporno pitanje u ovom slučaju bio uzrok nesreće i krivična odgovornost podnosioca zahteva. U tu svrhu, redovni sudovi su izveli i ocenili određeni broj dokaza, uključujući saobraćajna veštačenja, medicinsko-pravna veštačenja i iskaze svedoka.
41. Podnositelj zahteva je tvrdio da je uzrok nesreće bilo kijanje tokom upravljanja vozilom. Ovu tvrdnju je iznosio na svim sudskim instancama.
42. Sud primećuje da se medicinsko-pravno veštačenje nije bavilo činjenicom da je u konkretnom slučaju podnositelj zahteva kihnuo tokom vožnje, već je samo analizirao proces kihanja kao mogući uzrok nesreće. Shodno tome, medicinsko-pravno veštačenje nije utvrdilo da je podnositelj zahteva kihnuo dok je upravljao vozilom i da je to izazvalo nesreću.
43. Da bi pokazali uzrok nezgode, redovni sudovi su se zasnivali na saobraćajnom veštačenju, koje je pokazalo da je uzrok nezgode bila brzina vožnje podnosioca zahteva koja je prelazila dozvoljene granice u toj oblasti. Redovni sud je obrazložio da bi, ukoliko bi kretanje vozila bilo u granicama dozvoljenih normi, čak i u slučaju nezgode posledice bile znatno manje.
44. Sud ističe da redovni sudovi imaju nadležnost da odlučuju o izvođenju dokaza i njihovoj oceni. Podnositelj zahteva je tokom sudskog procesa imao priliku da iznese svoje primedbe u vezi sa ocenom dokaza u svim instancama. Sudski proces u vezi sa izvođenjem i ocenjivanjem dokaza je bio pravičan i nije povredio prava podnosioca zahteva zagarantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
45. Sud nalazi da navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u pogledu ocene dokaza, spadaju u navode „četvrtog stepena“, pa se stoga proglašavaju očigledno neosnovanim, na osnovu pravila 34 (2) Poslovnika.

Navod o povredi članova 32, 54. i 55. Ustava

46. Podnositelj zahteva takođe navodi povedu članova 32, 54. i 55. Ustava. Sud primećuje da je podnositelj samo pomenuo i citirao ove članove Ustava, ali ne pokreće nikakva konkretna pitanja i ne daje argumente o tome kako su ova prava povređena odlukama redovnih sudova.
47. Sud ponavlja da samo pominjanje i citiranje članova Ustava nije dovoljno za pokretanje navoda o ustavnim povredama (vidi slučaj Suda, KI119/21, podnositelj

Ahmet Hoti i drugi, rešenje o neprihvatljivosti od 22. juna 2022. godine, paragrafi 93-94).

48. Sud nalazi da navodi podnosioca zahteva o povredi članova 32, 54. i 55. Ustava spadaju u „*nepotkrepljene ili neobrazložene*“ navode, te se stoga proglašavaju očigledno neosnovanim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1 i 7 člana 113. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 34 (2) Poslovnika, dana 4. septembra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4 člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljinja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani